

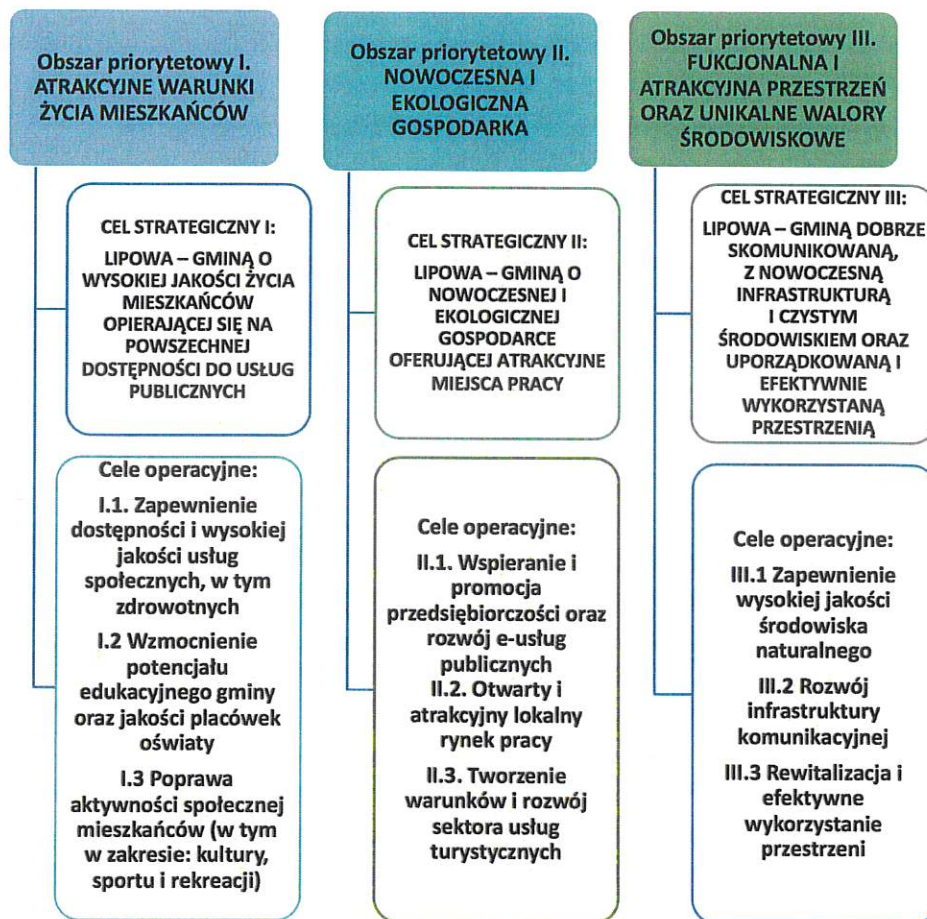
## UZASADNIENIE

### Odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu pt. „Strategia Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 roku”

Sporządzono na podstawie art. 49 ustawy z 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz.2373, 2389).

#### I. Charakter działań przewidzianych w dokumencie

W projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 roku” w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy w ramach 3 obszary priorytetowe w wymiarze: społecznym, gospodarczym i przestrzennym, zaplanowano trzy cele strategiczne, a w ramach każdego z nich przewidziano 3 cele operacyjne:



W ramach wymiaru społecznego i jego celów zaplanowano działania dążące do poprawy warunków i jakości życia w gminie, m.in. z zakresu usług społecznych i zdrowotnych, wsparcia osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, aktywizujące lokalną społeczność, rekreacji i aktywności ruchowej mieszkańców i kulturalne oraz edukacyjne.

W ramach wymiaru gospodarczego i jego celów zaplanowano m.in. działania przyczyniające się do rozwoju przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców, zmniejszenia bezrobocia, czy rozwoju turystyki.

Natomiast w ramach wymiaru przestrzennego, wszystkie z wymienionych celów operacyjnych, realizują zadania przyczyniające się do rozwoju i modernizacji infrastruktury na potrzeby poprawy jakości środowiska naturalnego, w tym przede wszystkim cel III.1. Zapewnienie wysokiej jakości środowiska naturalnego.

W ramach celu III.1. zaplanowano działania związane z poprawą jakości wód i gleb w ramach rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Poprzez realizację działań związanych z termomodernizacją oraz rozwojem infrastruktury OZE, czy wymianą źródeł ciepła - w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii – nastąpi poprawa jakości powietrza w wyniku redukcji emisji zanieczyszczeń, w tym CO<sub>2</sub> i PM<sub>10</sub>, jak również zmniejszy się zapotrzebowanie budynków na energię finalną. Zaplanowano również działania w zakresie adaptacji do zmian klimatu i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym poprzez m.in.: doposażenie służ ratowniczych, rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, ochrona bioróżnorodności, edukacja ekologiczna. W zakresie gospodarki odpadami zaproponowano do realizacji: poprawę systemu segregacji odpadów, likwidację nielegalnych wysypisk śmieci oraz działania prewencyjne i edukacyjne, czy usuwanie wyrobów zawierających azbest z budynków mieszkalnych. Również działania w ramach celu III.2. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej – przyczynią się do poprawy jakości środowiska, m.in. poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, rozwój transportu zbiorowego. Jednocześnie w ramach celu III.3. Rewitalizacja i efektywne wykorzystanie przestrzeni, zaplanowano przedsięwzięcia polegające na zagospodarowaniu i utrzymaniu terenów zielonych.

**a) Stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć**

Zapisy projektu Strategii Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 roku zawierają kierunki działań o różnym poziomie szczegółowości, tj. ogólne ramy, bądź konkretne inwestycje – stanowiące odpowiedź na zdiagnozowane problemy społeczne, gospodarcze i przestrzenne, w tym związane z zanieczyszczeniem środowiska naturalnego na obszarze gminy.

Przedsięwzięcia promocyjne, szkoleniowe, edukacyjne, zdrowotne, profilaktyczne to działania nieinwestycyjne, które w żaden sposób nie przyczyniają się do negatywnego oddziaływania na środowisko. Natomiast kierunki działań inwestycyjnych wpływają na rozwój infrastruktury technicznej, społecznej, czy gospodarczej, a w konsekwencji przyczyniają się do poprawy warunków życia mieszkańców, rozwoju przedsiębiorczości, czyli rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju.

Większość działań inwestycyjnych to kierunki związane przede wszystkim z rozbudową infrastruktury komunikacyjnej, systemu wodno-ściekowego, gospodarką odpadami, termomodernizacją budynków, budową instalacji OZE. Działania te przyczynią się docelowo do zmniejszenia presji cywilizacji na środowisko. Niemniej jednak w trakcie realizacji robót budowlanych mogą wystąpić czasowe oddziaływania. Skala zaproponowanych przedsięwzięć będzie miała charakter lokalny – przede wszystkim w obrębie realizacji inwestycji.

**b) Powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach**

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Lipowa do 2030” jest spójny z zapisami dokumentów wyższego rzędu, w tym m.in.:

- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku),
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2020,
- Polityka ekologiczna Państwa 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030,
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Spójność celów w/w dokumentów z celami zawartymi w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 roku pozwoli na osiągnięcie efektu synergii wynikającej z uczestnictwa w programowaniu rozwoju na obszarze regionu i kraju oraz uzyskania komplementarnych i wzajemnie uzupełniających się rezultatów, również związanych z ochroną środowiska.

Jednocześnie projekt „Strategii Rozwoju Gminy Lipowa do 2030” jest spójny z zapisami dokumentów szczebla gminnego, w tym m.in.:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa (z 2020 roku),
- Program ochrony środowiska na lata 2022-2025,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Lipowa (z 2016 roku),
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Lipowa na lata 2013-2032

**c) Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska**

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 roku, jak również obowiązujące na terenie gminy dokumenty planistyczne (m.in. o których mowa w ppkt. b) stanowią dokumenty wskazujące kierunki polityki rozwoju Gminy Lipowa.

Jednocześnie projekt Strategii Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 roku zawiera model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy – zgodny ze studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy, jak również rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie gminy. Założenia modelu oraz rekomendacje uwzględniają aspekty środowiskowe zwłaszcza w celu wspierania zasady zrównoważonego rozwoju i przepisy prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

Cele i kierunki działań zawartych w projekcie dokumentu są określone w ramach 3 wymiarów: społecznego, gospodarczego i przestrzennego (w tym: środowiskowego) są ze sobą powiązane zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Realizacja przedsięwzięć wpłynie na zaspokojenie potrzeb obecnego pokolenia bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie i będzie odbywać się zgodnie z prawodawstwem wspólnotowym i krajowym.

**d) Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska**

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 roku oraz realizacja celów i kierunków działań przyczyni się do zmniejszenia zdiagnozowanych problemów w ramach wielu dziedzin ochrony środowiska, tj.

- Ochrona zasobów wodnych,
- Ochrona powietrza,
- Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- Inne, tj. bioróżnorodności, tereny chronione, dziedzictwo kulturowe, warunki życia mieszkańców.

**2. Rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko, w szczególności:**

**a) Prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań**

Wszystkie cele i kierunki działań przedstawione w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 będą miały pozytywny lub neutralny wpływ na ludzi, środowisko naturalne, tereny i obiekty objęte ochroną. Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań.

Zasięg planowanych działań ogranicza się do obszaru Gminy Lipowa. Planowane inwestycje nie będą zlokalizowane na obszarach chronionych - tak żeby wpłynąć na ich dewastację.

Nie powodują długotrwałego i nieodwracalnego oddziaływania związanego z emisją, wykorzystaniem zasobów naturalnych, czy wystąpieniem awarii przemysłowych.

W czasie realizacji zadań inwestycyjnych mogą ewentualnie wystąpić czasowo niedogodności m.in. związane z hałasem w czasie prac budowlanych. Czas trwania oddziaływań będzie wiązał się z realizacją inwestycji i będzie występował tylko w czasie robót budowlanych.

Po zakończeniu realizacji, na etapie eksploatacji nowej infrastruktury, przedsięwzięcia przyczynią się do uzyskania pozytywnego wpływu na środowisko naturalne np. budowa systemu wodno-kanalizacyjnego, tras rowerowych, termomodernizacji budynków, montaż OZE.

Wszystkie ewentualne negatywne oddziaływania będą miały charakter czasowy i będą odwracalne.

Zadania określone projekcie Strategii Rozwoju Gminy Lipowa zostały zaplanowane są do roku 2030.

**b) Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych**

Realizacja postanowień projektu Strategii Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 roku nie przyczyni się do powstania skumulowanych lub transgranicznych oddziaływań dla środowiska. Działania określone w dokumencie mają charakter lokalny.

**c) Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska**

W czasie realizacji założeń projektu Strategii Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 roku nie przewiduje się ryzyka wystąpienia zagrożenia dla zdrowia ludzi. Wręcz przeciwnie realizacja celów zapisanych w dokumencie przyczyni się m.in. do:

- Poprawy dostępności do usług zdrowotnych i programów profilaktycznych,
- Wzrostu aktywności ruchowej mieszkańców i ich kondycji,
- Poprawy świadomości w zakresie zdrowego stylu życia.

Jednocześnie rozwój infrastruktury społecznej, gospodarczej, technicznej i komunikacyjnej przyczyni się do poprawy jakości i warunków życia (a tym samym stanu ich zdrowia). Realizacja założonych celów i kierunków działań wpłynie na zmniejszenie presji i emisji zanieczyszczeń do środowiska poprzez m.in. uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami, poprawę efektywności energetycznej budynków, adaptacje do zmian klimatu, czy rozwój błękitno-niebieskiej infrastruktury.

### 3. Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności:

a) **Obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływanie, istniejące przekroczenia standardów, jakości środowiska lub intensywne wykorzystanie terenu.**

Na terenie Lipowej znajdują się **obiekty wpisane do rejestru zabytków** Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (A-608/89 oraz A-615/89), tj.:

- Kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja (1896 r.);
- Plebania przy zespole kościelnym (ok. 1899 r.);
- Budynek gospodarczy przy zespole kościelnym (ok. 1899 r.);
- Cmentarz rzymsko-katolicki (1875 r.);

W Gminnej Ewidencji Zabytków figurują obiekty zabytkowe objęte ochroną – są to głównie budynki mieszkalne wybudowane na początku XX wieku oraz kapliczki i krzyże przydrożne, położone w następujących sołectwach: Lipowa: 39 obiektów, Leśna: 17 obiektów, Ostre: 9 obiektów, Sienna: 12 obiektów, Słotwina: 9 obiektów i Twardorzeczka: 9 obiektów.

Realizacja założeń projektu Strategii Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 roku będzie miała pozytywny wpływ na te obiekty i obszary.

Obszary o szczególnych właściwościach naturalnych – opisane w ppkt. b)

Na terenie gminy nie występują obszary wrażliwe na oddziaływanie, na których stwierdzono przekroczenia standardów jakości środowiska lub gdzie następuje intensywne wykorzystanie terenu.

**b) Formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym**

W granicach gminy występują obszary chronione na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, tj.: fragment **Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego**, który został utworzony w 1998 roku. Powierzchnia ogólna parku wraz z otuliną wynosi 609,05 km<sup>2</sup>, w tym powierzchnia samego parku 386,20 km<sup>2</sup>. Park jest obszarem chronionym ze względu na szczególne wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe Beskidu Śląskiego, a celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania, zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego.

Na terenie gminy zlokalizowany jest fragment (3.164,84 ha) **obszaru Natura 2000** PLH240005 "Beskid Śląski" o charakterze siedliskowym, o łącznej powierzchni: 26.405,40 ha. Występuje tu szereg malowniczych form skalnych, takich jak: progi i wodospady w dolinach potoków, liczne formy skałkowe oraz różnorodne formy osuwiskowe powierzchniowe i podziemne. Przedmiot ochrony na obszarze Natura 2000 stanowią: podkowiec mały, mopek, nocek orzęsiony, nocek bechsteina, nocek duży, wilk, wydra europejska, ryś, traszka grzebieniasta, kumak górski, traszka karpacka, minóg strumieniowy, głowacz białopłetwy, brzanka, pachnica dębowa, kozioróg dębosz, biegacz gruzełkowaty, tojad mocny, tocja karpacka.

Na terenie sołectwa Twardorzeczka znajduje się **rezerwat przyrody** nieożywionej Kuźnie o powierzchni 7,22 ha - na wysokości 800 do 1010 m n.p.m. Rezerwat powołany został dla zachowania zgrupowania osuwisk skalnych, form skałkowych, jaskiń oraz drzewostanu świerkowego porastającego południowo-wschodnie stoki góry Morońka (1021 m n.p.m.) w Beskidzie Śląskim. Na terenie rezerwatu stwierdzono występowanie 5 jaskiń (Chłodna, Pod Balkonem, Niska, W trzech kamieniach, w Morońce) i 2 schronisk skalnych, głównie pochodzenia osuwiskowego. Największe z jaskiń to: Jaskinia Chłodna (długość 117 m, głębokość 17 m) oraz Jaskinia Pod Balkonem (długość 45 m, głębokość 10 m), które objęte są ochroną pomnikową od 1993 roku.

Do 4 pomników przyrody zlokalizowanych w gminie zależą:

- lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) – nr rej. 223, Decyzja PWRN w Krakowie nr RL- op 8311/137/68 z 26.04.1968r. (Leśna, na prywatnej posesji obok zabudowań gospodarczych),
- Malinowska Skała (6x14x5 m; 1150 m n.p.m.), nr rej. 277, Decyzja nr 0138/38/77 Wojewody Bielskiego w sprawie uznania za pomnik przyrody okt 1.2 (Dz. Urz. z 1977r. Nr 4, poz. 67), (wychodnia skalna tzw. "Malinowska Skała", w Nadleśnictwie Węgierska Górka, Leśnictwo Lipowa),
- Jaskinia „Chłodna”, nr rej. 352, Rozporządzenie nr 1/93 Wojewody Bielskiego z 23.04.1993r. ( Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1993r. nr 5 poz. 31), (Twardorzeczka, połud.- wsch. stoki Muronki, w obrębie osuwiska na terenie rezerwatu „Kuźnie”),
- Jaskinia „Przed Balkonem”, nr rej. 353, Rozporządzenie nr 1/93 Wojewody Bielskiego z 23.04.1993r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1993r. nr 5 poz. 31), (Twardorzeczka, powyżej jaskini Chłodnej, na wysokości 915 m n.p.m. 80 m na płd. – zach. od ambony skalnej o wys. ok. 10m na terenie rezerwatu „Kuźnie”).

Zgodnie z informacją, m.in. na stronie 60 dokumentu:

**Wszystkie zadania ujęte w niniejszym dokumencie (w tym: rozwój i modernizacja bazy turystycznej, okołoturystycznej i atrakcji turystycznych, budowa dodatkowego zbiornika wodnego wraz infrastrukturą towarzyszącą w Lipowej, budowa instalacji odnawialnych źródeł energii oraz budowa regionalnych i lokalnych tras rowerowych., które ewentualnie mogłyby wpłynąć niekorzystnie na obszary objęte ochroną (w tym: Natura 2000), zaplanowane zostały poza tymi obszarami, tj. na terenach zurbanizowanych, w tym mieszkalnych, usługowych, komunikacji. W związku z tym, ich realizacja nie wpłynie negatywnie na cele ochrony obszarów chronionych oraz funkcjonowanie korytarzy ekologicznych. Planowane działania nie wiążą się ze zmniejszeniem różnorodności biologicznej, a także utratą stanowisk chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Przekształceniu nie ulegną również doliny cieków wodnych pełniące rolę korytarzy ekologicznych. Realizacja zamierzeń nie doprowadzi do zwiększenia penetracji przez ludzi obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, powstania barier liniowych i powierzchniowych, nasilenia hałasu oraz wprowadzenia sztucznego oświetlenia w obszarach dotychczas niezainwestowanych.**

Realizacja założeń projektu Strategii Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 roku będzie miała pozytywny wpływ na te obszary.



WÓJT  
Jan Góra



